

Päiväkoti Lehdokki-Ratamo, Helsinki

RUTIINIT RIKKOVAT LEIKIN RIEMUN

Rutiinit tekevät lasten päivästä rikkonaisen.

Tarpeettomat rutiinit ovat totuttuja tapoja ja tottumuksia, joita me emme ole kyseenalaistaneet. Leikin kehittäminen haastaa meidät muuttumaan ja kysymään:

Kuka uskaltaa luottaa lasten kykyyn ideoida ja rakentaa mieluisa leikki – leikki, joka antaa osaamisen, uskaltamisen ja leikin riemun kokemuksen? Entä jos käännettäisiin päivärytmejä, tehtäisiin ihan uudella tavalla?

Käänsimme päiväjärjestystä

Lehdokissa otimme käyttöön käänteisen päiväjärjestyksen eskarien ja viisivuotiaiden ryhmässä. Tavoitteena oli tukea pitkäkestoista leikkiä ja luoda leikkirauhaa. Käänteinen päiväjärjestys haastoi meidät kasvattajat muuttamaan. Lehdokin käänteinen päiväjärjestys:

Mikä muuttui?

- Leikkirauha lisääntyi huomattavasti.
- Pääsimme eroon kiireestä.
- Sekä aikuisten että lasten hyvinvointi lisääntyi.
- Eskareiden ulkoleikit kehittyivät: Liikunnallinen rohkeus lisääntyi. Eskarit loivat omia sääntöjään ulkoleikkeihin. Aikuisen ohjaava rooli ja osallisuus lisääntyivät. Ryhmän yhteishenki parani ja toisten huomi-oon ottaminen ja auttaminen lisääntyivät.

Aika Eskarit (12 lasta)

08.00	Yhteinen aamupala 3–5-vuotiaiden kanssa
08.30	Jäädään sisälle, leikkiä ja eskaritoimintaa
10.00	
10.45–11.30	Ruokailu
11.30	Pukeutuminen ja uloslähtö, ulkoleikkiä
12.00	
13.30	Sisäntulo ja yhteinen kokoontuminen, leikkiä
14.00	
14.30	Välipala ja satu/lepothetki, sen jälkeen leikkiä sisällä
15.00–15.30	
16.15	Uloslähtö

3–5-vuotiaat (14 lasta)

Yhteinen aamupala eskareiden kanssa
Uloslähtö
Sisälle pienryhmätoimintaan ja leikkimään
Ruokailu
Lepohetki, levon jälkeen leikkiä
Välipala ja leikkiä
Uloslähtö

Mikä muuttui?

- Pukemisaika muuttui leikkiajaksi.
- Turhat kiellot karsiutuivat. Enemmän tilaa liikkumiselle.
- Leikit laajenivat ja jatkuivat useita päiviä.
- Leikkirauha ja valinnan mahdollisuus leikille lisääntyivät.
- Syrjäytymisvaarassa olevien lapsien tukeminen pitkäkestoisessa leikissä onnistui paremmin.
- Leikki oli nautinnollista.
- Leikin riemun tavoite toteutui.

Ratamossa tehtiin uudenlainen päivärytmi koko talolle. Koko talon käyttäminen, käytäviä myöten, avasi monia uusia mahdollisuuksia leikille. Pukemisaika muuttui leikkiajaksi ja turhat kiellotkin karsiutuivat kuin itsestään. Ratamon käänteinen päiväjärjestys:

3–5-vuotiaiden ryhmä

Aamupäivä

Kaikki päiväkodin sisätilat ovat käytössä, jolloin on tilaa ja rauhaa kehittää omia pitkäkestoisia leikkejä. Myös kaikenlaiselle sisäliikunnalle on enemmän tilaa.

Iltapäivä

Ulkolemaan lähdetään heti nukkumisen ja välipalan jälkeen, jolloin tulee pitkäkestoisempi ulkoilu ja monipuolisemmat ulkoleikit.

Alle 3-vuotiaiden ryhmä

Pienten ryhmä ulkoilee pihalla kaikessa rauhassa, kun isommat lapset ovat sisällä. On enemmän tilaa ja leikit rauhallisempia eikä lelustakaan tule kiistaa. Uloslähtö on rauhallinen, kun samassa pienessä tilassa ei ole samaan aikaan pukeutumassa kaikki päiväkodin lapset.

Isompien lasten ollessa ulkona kaikki päiväkodin tilat ovat käytössä leikille ja liikunnalle.

Lisäsimme leikin havainnointia ja dokumentointia sekä leikistä puhumista Päiväkoti Ratamossa lapsia inspiroi ranskalainen hyönteisanimaatioasarija Minuscule. Lapset innostuivat suunnittelemaan itse minkälaisen ötökän he haluavat askarrella. Lapset tekivät esimerkiksi toukkia, perhosia, matoja ja hämähäkkejä. Askarreltuaan monet lapset jatkoivat leikkiä teemallaan ötököillä useiden päivien ajan. Leikki-innostuksen laannuttua kaikki hyönteiset koottiin seinälle hyönteismetsään. Aikuisen rooli leikin syntymiseen oli antaa innoittava video lasten katsottavaksi ja auttaa suunnittelemaan ja toteuttamaan oman hyönteisen tekeminen.

POHDITTAVAKSI

- Mieti, sopisiko käänteinen päiväjärjestys omaan työskentelytapaasi?
- Tukeeko nykyinen päiväjärjestys keskittymistäsi leikkiin? Mikä auttaa ja mikä estää keskittymistä? Mallitarko leikkejä?

Päiväkoti Lehdokissa leikittiin lääkäroleikkiä

- A: M on kuoleman sairas, maski naamalle! Isossa ruiskussa on sydänlääkettä! Annetaan monta ruisketta koska sillä on viisi sydäntä, leikataan sydämet pois! Katsotaan korvat, onpas paha ja vakava tauti, maksaa 1000€.
- W: Sillä on likaa korvassa ihan oikeasti.
- A: Anna mäkin katon. Sä huijasit, ei sillä ole likaa. Katsotaan yhdessä.
- W: Nyt laitetaan korvaan tällainen pikku ruisku, iso ruisku.
- A: Sitten pitää kuunnella sydäntä, jos sydäimestä ei kuulu ääntä, se ei sit elä.
- W: Kolme piikkiä vielä.
- A: Sydämeen pitää laittaa yksi piikkiä vielä ja korvaan. Miten sä annat elefantin piikin sen korvaan? Hän ei hengitä. Korvassa on niin paha tulehdus. Missä sakset on?
- W: Tuolla.
- A: Mä otan yhen piikin, verta tulee noin. Epäillen että hän ei enää voi herätä, polvi ei liiku.
- W: Noin paljon verta.
- A: Tukkakin pitää leikata.
- W: Yksi rokotus vielä. Moikka sä meet nyt kotiin me ei jakseta enää.